

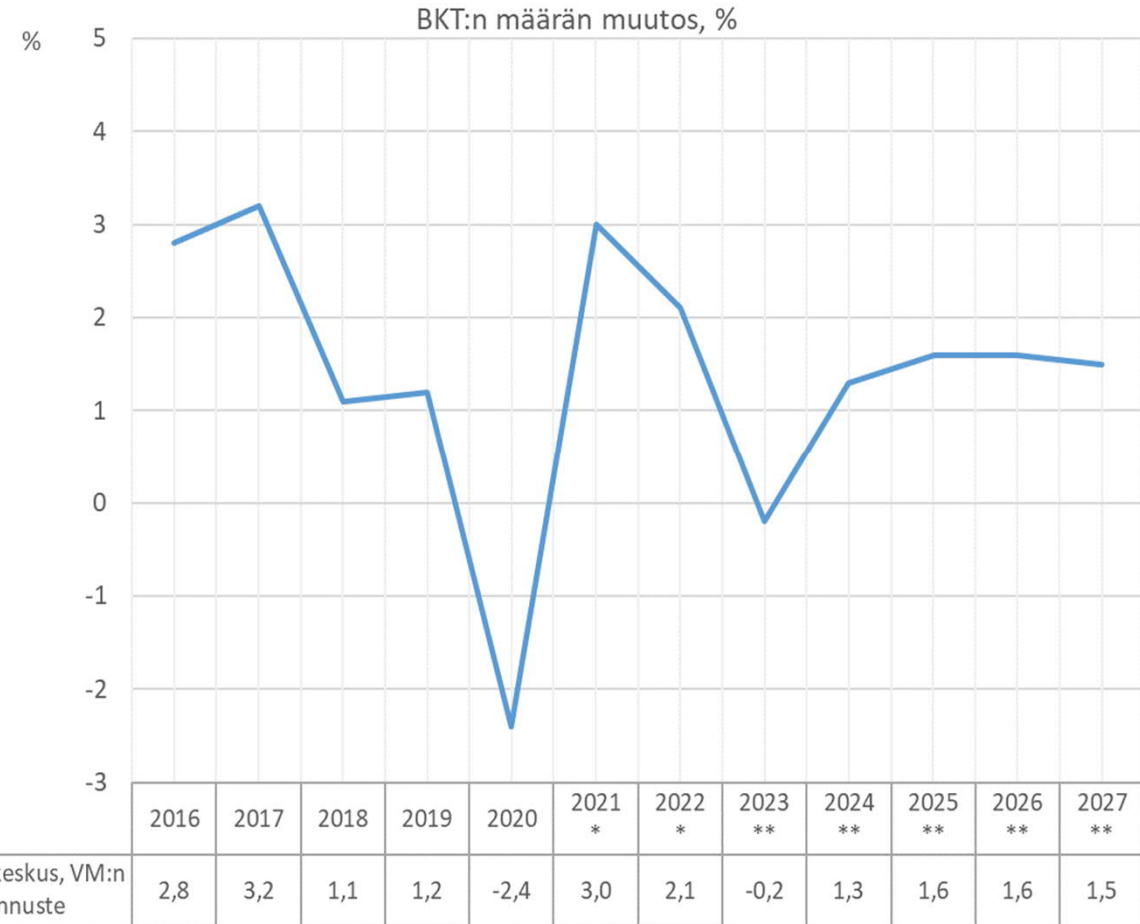
Tampereen kaupungin toiminnan ja talouden katsaus 4/2023

Kaupunginhallitus 29.5.2023

Suomen talouden vire

VM:n Taloudellinen katsaus, kevät 2023

- BKT kääntyi laskuun viime vuoden kesän jälkeen.
- BKT:n arvioidaan supistuvan Suomessa 0,2 prosenttia vuonna 2023. Yksityinen kulutus vähenee, kun hintojen ja korkojen nopea nousu heikentää kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja.
- BKT:n kasvu toipuu vuonna 2024 1,3 prosenttiin. Ostovoima kääntyy kasvuun, kun hintojen nousu hidastuu ja palkat ja etuudet kasvavat.
- Vuoden 2023 työllisyyden lievistä laskusta huolimatta työllisyystilanne säilyy hyvänä ja työllisyysaste nousee vuoteen 2025 mennessä 74,4 prosenttiin.
- Energian hintojen lasku ja Kiinan koronarajoitusten poistaminen nostivat kasvuodotuksia. Vastaavasti sitkeä inflaation ja korkojen nousu on taas heikentänyt odotuksia. Suomen kasvu on hitaampaa kuin euroalueella, koska korkojen nousu vaikuttaa nopeammin, energiatukia on vähemmän ja kasvuperintö viime vuodelta on pienempi. Maailmantalouden kasvu nopeutuu, ja Suomen vienti saa kasvusta kiinni.

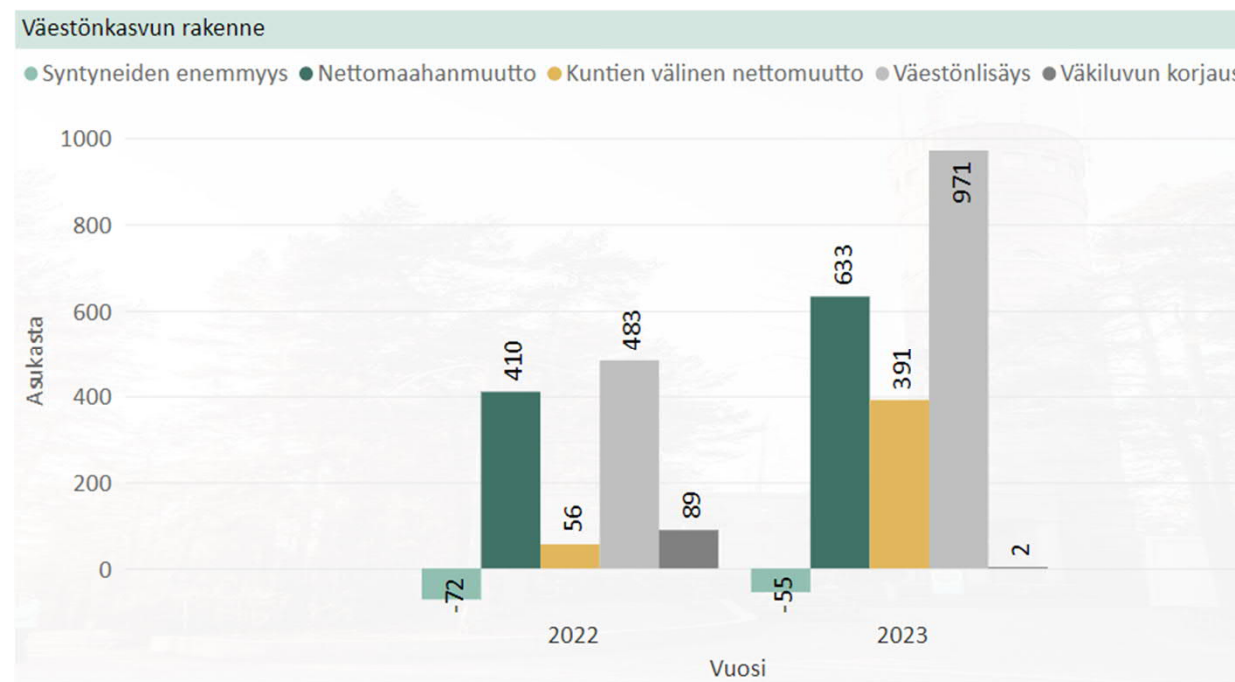
Lähde: Tilastokeskus 2016-2022 (* tarkentunut ennakkotieto),

** Ennuste, Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus, kevät 2023 (23.3.2023).

Väestönkasvu ja sen rakenne

ennakkotieto, maaliskuu

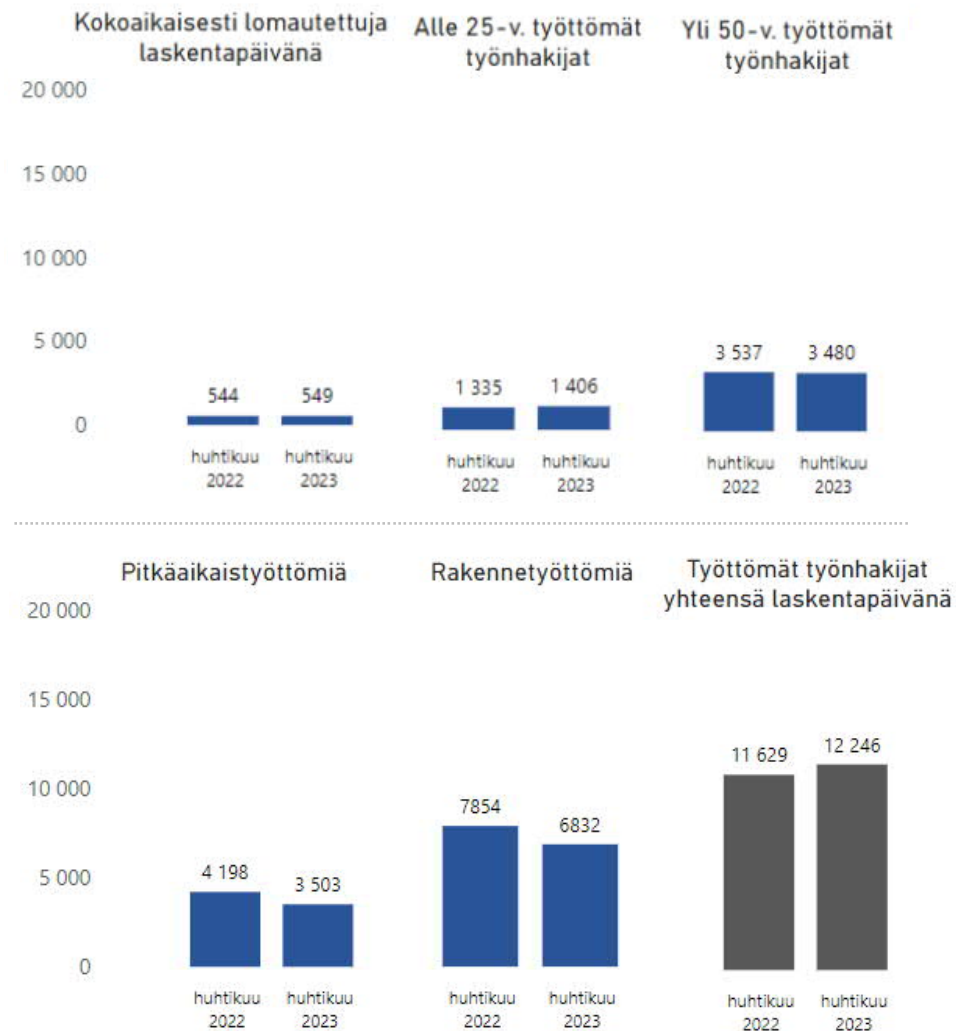
- Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Tampereella oli maaliskuun lopussa 249 980 asukasta.
- Tampereen väestö on kasvanut 971 asukkaalla tammi-maaliskuussa, mikä on yli 400 asukasta enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana.
- Kuntien välistä muuttovoittoa Tampere sai 391 asukasta ja maahanmuuttovoittoa 633 asukasta. Molemmat kasvoivat vuoden 2022 tammi-maaliskuun ennakkotilanteeseen verrattuna.
- Syntyneiden enemmyys, -55 asukasta, oli edellisvuoden saman ajanjakson tilannetta hieman parempi.

Työllisyys

- Tampereen työttömyysaste oli huhtikuussa 9,9 % (koko maassa 9,3 %). Työttömänä työnhakijana oli 12 246 tamperelaista. Työttömyysaste laski edeltävästä kuusta 0,2 %-yksikköä ja työttömien määrä 269 henkilöllä. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyys kuitenkin hieman kasvoi, 617 henkilöllä ja 0,3 %-yksikköä.
- Työttömien määrät ovat pysyneet melko vakaina alkuvuonna 2023 niin nuorten alle 25-vuotiaiden, yli 50-vuotiaiden, ulkomaalaisten kuin pitkäaikaistyöttömien keskuudessa. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden ja hieman myös nuorten työttömien määrä on kasvanut, pitkäaikaistyöttömien puolestaan selvimmin vähentynyt.
- Tampereen työttömyysaste on kuusikkokunnista toiseksi matalin.
- Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin huhtikuussa 6 740 paikkaa (-2 658 vuodentakaiseen verrattuna, jolloin taso oli hyvin korkealla).

Lähde: TEM työnvälitystilasto

Kaupungin tilikauden tulos

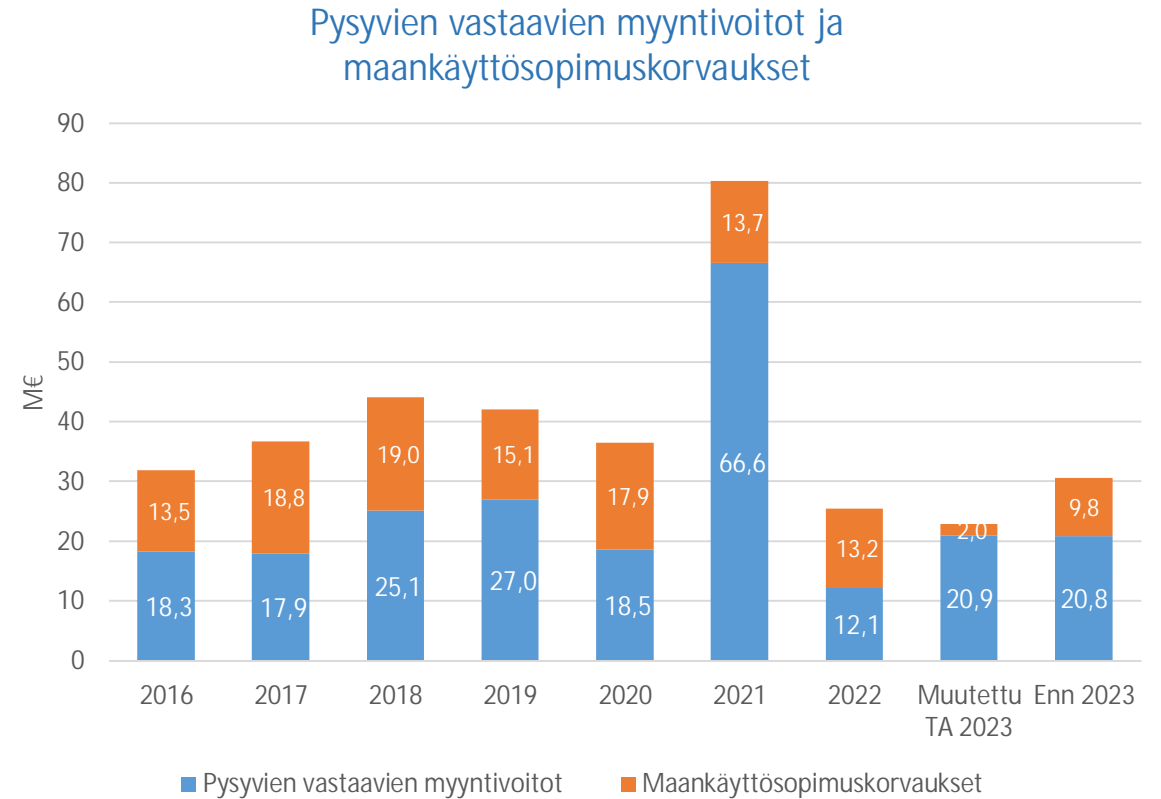
Miljoonaa euroa	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23	TP Enn 23 / TP 22
Toimintatuotot	516,3	363,7	377,1	13,4	-139,2
Valmistus omaan käyttöön	5,1	5,4	5,4	0,0	0,2
Toimintakulut	-1 964,0	-956,2	-969,9	-13,7	994,1
Toimintakate	-1 442,5	-587,1	-587,4	-0,3	855,1
Verotulot	1 192,3	636,0	673,0	37,0	-519,3
Valtionosuudet	373,9	55,8	56,2	0,3	-317,7
Rahoitustuotot ja -kulut	18,6	27,2	24,0	-3,2	5,3
Vuosikate	142,3	131,9	165,7	33,8	23,5
Poistot ja arvonalentumiset	-124,4	-128,8	-128,8	0,0	-4,4
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	17,8	3,1	36,9	33,8	19,1
Tilinpäätössiirrot	2,3	2,1	2,1	0,0	-0,2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	20,1	5,2	38,9	33,8	18,9

Keskeiset nostot tilinpäätösennusteesta

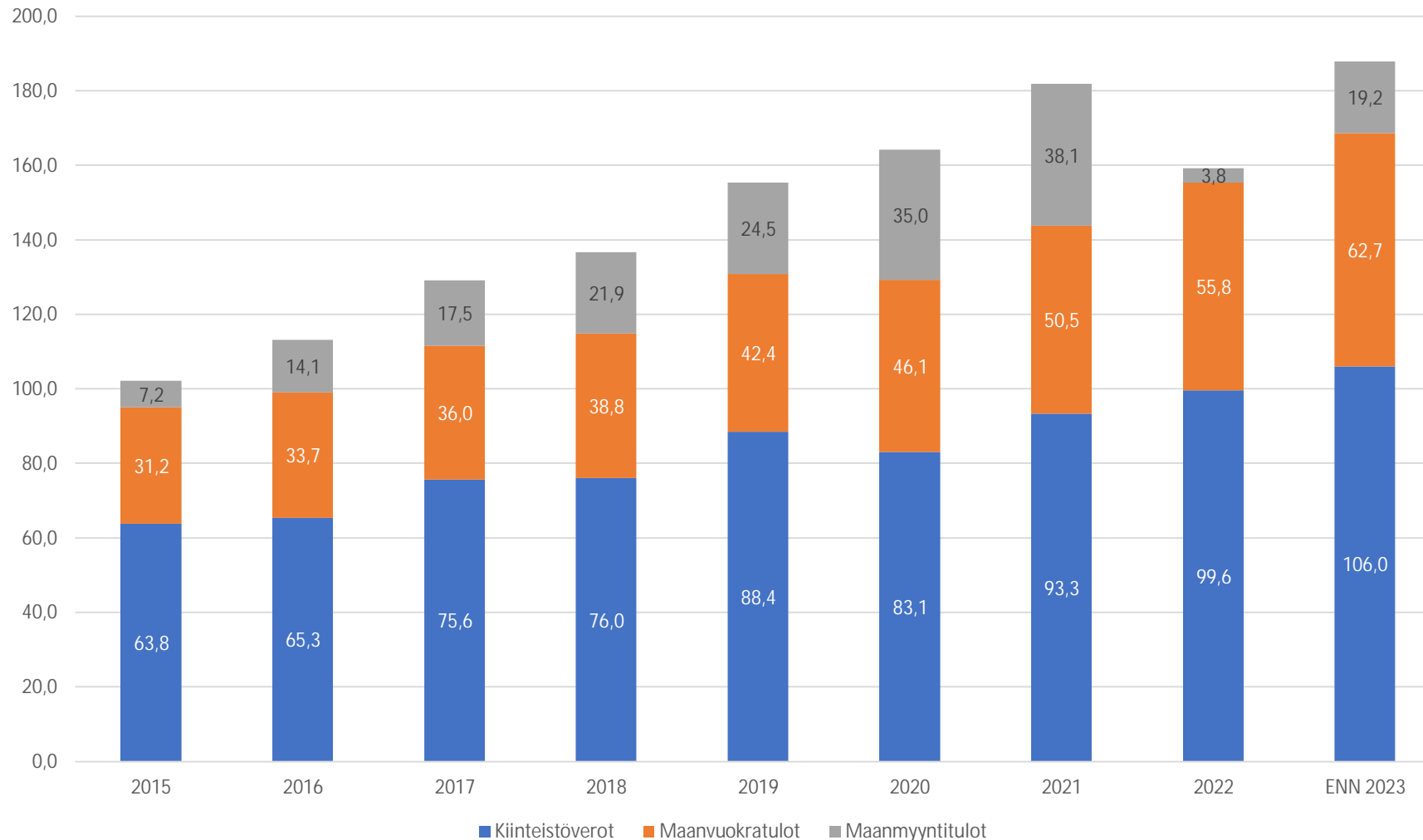
- Tulosenuste parani maaliskuun ennusteesta 2,7 miljoonaa euroa toimintakatteen pienenemisen myötä.
- Merkittävimmät poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan 13,6 miljoonaa euroa budjetoitua parempi ja sivistys- ja kulttuurilautakunnan 11,7 miljoonaa euroa budjetoitua heikompi toimintakatteen ennuste.
- Asunto- ja kiinteistölautakunnan budjetoitua paremman ennusteen taustalla ovat maankäyttösopimuskorvaukset ja vuokratuotot. Sivistys- ja kulttuurilautakunnan ylitysten taustalla ovat henkilöstökulut ja palvelujen ostot.
- Verorahoituksen ennuste on 37,3 miljoonaa euroa budjetoitua parempi, erityisesti kunnallisverojen (19,5 milj. euroa) ja yhteisöverojen (10,0 milj. euroa) ylitysten johdosta.
- Nettoinvestointien ennuste on 244,1 miljoonaa euroa, mikä on 18,5 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Alitus aiheutuu erityisesti talonrakennusinvestointien viivästyemisestä. Investointien tulorahoitusennuste on 67,9 prosenttia.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

- Omaisuuden myyntivoittojen ennuste on 20,8 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompi
 - Merkittävimmät ennusteeseen sisältyvät myyntivoitot ovat maa-alueiden osalta Iskun alueen tontti Kalevassa (5,6 milj. euroa) sekä Metsolle myyty Lahdesjärven tontti (5,3 milj. euroa, toteutunut). Rakennusten osalta merkittävin myyntivoitto tulee Frenckellin kiinteistön mynnistä (4,1 milj. euroa, toteutunut).
- Maankäyttösopimuskorvausten osalta ennuste on 9,8 miljoonaa euroa, joka on 7,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempi.

Kiinteistöverot, maanvuokratulot ja maanmyyntitulot

Poikkeamat talousarvioon, palvelualueet (toimintakate)

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2023	Tilinpäätös- ennuste 2023	Ero
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-454,4	-466,1	-11,7
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta*	-103,1	-102,0	1,1
Asunto- ja kiinteistölautakunta	144,2	157,8	13,6
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-45,8	-46,0	-0,2
Joukkoliikennelautakunta	-29,3	-29,4	0,0

* Sitovuustaso Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 1/2

- Sivistys- ja kulttuurilautakunta (-11,7 milj. euroa): Toimintatuottojen ennuste on 1,0 miljoonaa euroa ja toimintakulujen 12,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempi. Toimintatuottojen ylitysennuste johtuu varhaiskasvatuslain muutoksen ennakoitua pienemmästä vaikutuksesta maksutuloihin sekä historiallisten museoiden maksu- ja myyntituottojen hyvästä kertymästä. Toimintakulujen ylitys aiheutuu henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen ylityksistä. Henkilöstökulujen ylitykset aiheutuvat palkkaratkaisun tarkentuneesta kustannusvaikutuksesta, maahanmuuttajien valmistavan opetuksen tarpeen kasvusta sekä sijaiskustannuksista. Palkkaratkaisun kustannusvaikutus on tarkentunut noin 5,1 miljoonaa euroa budjetoitua suuremmaksi. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuvat palvelusetelipäivähoidon kustannusten kasvusta, muissa kunnissa koulua käyvien tamperelaisten oppilaiden kustannusten kasvusta sekä työterveyden ja ateriapalvelujen kustannuksista. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 43,6 miljoonaa euroa eli +10,3 prosenttia.

Merkitävimmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 2/2

- Elinvoima- ja osaamislautakunta (+1,1 milj. euroa) Toimintakulujen arvioidaan alittuvan 1,2 miljoonalla eurolla. Henkilöstömenot tulevat alittamaan budjetoidun 0,7 miljoonalla eurolla. Taustalla mm. palkkatuki uudistuksen voimaantumisen siirtyminen ja sen myötä rekrytointitarpeiden muutokset. Lukiokoulutuksen osalta palkkaratkaisun vaikutuksesta henkilöstömenoihin on ennustettu ylitystä 0,3 miljoonaa euroa. Ammatillisen koulutuksen osalta palkkaratkaisun lisäkustannukset ovat n. 1,0 miljoonaa euroa mutta tavoitteena on saada katettua vaikutus budjetin sisällä, ja tulosenuste on näin ollen budjetin mukainen. Palvelujen ostot ovat alittamassa suunnitellun n. 0,6 miljoonalla eurolla, koska työllisyyskokeilussa pystytään painottamaan aiemmin arvioitua enemmän valtion työllisyysmäärärahojen käyttöä.
- Asunto- ja kiinteistölautekunta (+13,6 milj. euroa) Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 11,8 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina. Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutuvan 9,8 miljoonaa euroa, joka on 7,8 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän. Muihin toimintatuottoihin kirjattavien pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennuste (20,8 milj. euroa) on 0,1 miljoonaa euroa suunniteltua huonompi. Toimintakulujen ennuste on 1,7 miljoonaa euroa suunniteltua pienempi. Palvelujen ostojen Tilapalvelut Oy:lta arvioidaan toteutuvan 1,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä.
- Yhdyskuntalautekunta (-0,2 milj. euroa) Tuottojen arvioidaan ylittyvän katutilavalvonnassa (0,3 milj. euroa), sillä keskustan suuria rakennushankkeita valmistui vuoden alkupuolella. Toimintakulujen arvioitu ylitys (0,5 milj. euroa) johtuu palkkaratkaisun ns. "perälautaratkaisun" arvioidun kustannusvaikutuksen huomioimisesta huhtikuun ennusteessa (0,3 milj. euroa). Kaupungin kasvun ja ilmasto- ja LUMO –tavoitteiden vaatimasta resursoinnista vihersuunnittelussa (0,3 milj. euroa) sekä kaupungin sisäisten veloituspienentymisestä (0,1 milj. euroa).

Poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2023	Tilinpäätös- ennuste 2023	Ero
Konsernihallinto (toimintakate)			
Konsernihallinto*	-42,4	-42,0	0,4
Yhteiset erät	-112,4	-115,3	-2,9
Taseyksiköt (liikeylijäämä)			
Tampereen Vesi Liikelaitos	28,8	28,8	0,0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0,0	0,0	0,0
Laskelmaosa			
Korkotuotot ja -kulut	-11,2	-14,4	-3,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	68,8	68,8	0,0

* Sitovuustaso ICT-kehittäminen (toimintakate + nettoinvestoinnit)

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt

- Konsernihallinto (+0,4 milj. euroa): ICT-kehittämiskustannusten arvioidaan alittuvan 0,6 miljoonalla eurolla. Konsernihallinnon menojen ennustetaan ylittyvän palkkaratkaisun tarkentuneen kustannusvaikutuksen takia.
- Yhteiset erät (-2,9 milj. euroa): Verotuskustannukset alittavat budjetin 0,2 miljoonalla eurolla. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen odottamattomia vuotta 2022 tai sitä aiempia kustannuksia on kirjautunut yli 3 miljoonaa euroa.
- Korkotuotot ja -kulut (-3,2 milj. euroa): Ylityksen taustalla ovat erityisesti korkomenot lainoista sekä muut korkomenot.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot (milj. euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Palkat ja palkkiot	-547,2	-350,4	-358,4	-8,0
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-118,5	-72,2	-73,6	-1,4
Muut henkilösivukulut	-20,4	-14,3	-14,7	-0,4
Yhteensä	-686,1	-436,8	-446,6	-9,8

Henkilöstömenot

- Tilinpäätösennusteen mukaan henkilöstömenot ylittävät muutetun talousarvion 9,8 miljoonalla eurolla (2,2 %). Ylitystä selittää palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus.
 - Sivistys- ja kulttuurilautakunta: ylitys 8,0 miljoonaa euroa (palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus, palvelutarpeen kasvu).
 - Elinvoima- ja osaamislautakunta: alitus 0,7 miljoonaa euroa.
 - Työllisyys- ja kasvupalvelut: alitus 1,1 miljoonaa euroa (palkkatukityöllistämisen väheneminen, viivästyneet rekrytoinnit).
 - Lukiokoulutus: ylitys 0,3 miljoonaa euroa (palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus).
 - Asunto- ja kiinteistölahtakunta: ylitys 0,2 miljoonaa euroa (palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus).
 - Yhdyskuntalahtakunta: ylitys 0,3 miljoonaa euroa (palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus).
 - Kaupungin yhteiset erät: ylitys 2,2 miljoonaa euroa (Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä Pirkanmaan pelastuslaitoksen vuotta 2022 koskevia henkilöstömenoja, palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus).
- Työvoimakustannusten (henkilöstömenot lisättynä työvoiman vuokrauskustannuksilla) ennuste ylittää muutetun talousarvion 9,8 miljoonalla eurolla (2,2 %).

Palkalliset henkilötyövuodet

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Palkalliset henkilötyövuodet				
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	4 523	-	-	0
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	4 523	-	-	0
Sivistyspalvelujen palvelualue	5 007	5 201	5 241	40
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	5 007	5 201	5 241	40
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue	1 898	1 953	1 907	-46
Elinvoima- ja osaamislautakunta	1 849	1 896	1 851	-45
Asunto- ja kiinteistölaikunta	50	57	56	-2
Kaupunkiympäristön palvelualue	318	361	359	-2
Yhdyskuntalautakunta	293	333	331	-2
Joukkoliikennelaikunta	25	29	29	0
Konsernihallinto	333	313	300	-14
Liikelaitokset	451	443	443	0
Tampereen Kaupunkiliikenne	295	279	279	0
Tampereen Vesi	157	164	164	0
Pirkanmaan pelastuslaitos	675	-	-	0
Yhteensä	13 206	8 272	8 250	-22

Palkallisten henkilötyövuosien ennuste

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 2023
Palkalliset henkilötyövuodet				
Ilman palkkatuettua henkilöstöä	13 025	7 995	8 055	60
Palkkatuettu henkilöstö	180	277	195	-82
Palkalliset henkilötyövuodet yhteensä	13 206	8 272	8 250	-22

- Palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion 22 henkilötyövuodella (-0,3 %).
 - Sivistyspalveluissa palkalliset henkilötyövuodet ylittävät muutetun talousarvion 40 henkilötyövuotta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelutarpeen kasvun vuoksi. Lisäksi sijaisten käyttö on lisääntynyt edelliseen vuoteen nähden.
 - Työllisyys- ja kasvupalveluissa palkallisten henkilötyövuosien arvioidaan toteutuvan -40 henkilötyövuotta muutettua talousarviota pienempinä palkkatukityöllistettävien määrän vähenemisen sekä viivästyneiden rekrytointien vuoksi.
 - Konsernihallinnon palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion -14 henkilötyövuotta. Alitusta selittää viivästyneet projektit ja rekrytoinnit.
 - Kaupunkiympäristön palvelualueella palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa vuosisuunnitelman -2 henkilötyövuotta täyttämättömien vakanssien vuoksi.
- Palkkatuetun henkilöstön osuus tilinpäätösennusteesta on 195 henkilötyövuotta, joka alittaa muutetun talousarvion -82 henkilötyövuotta (29,5 %).

Verorahoitus

Miljoonaa euroa	TP 2022	Alkup. TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn. 2023	TP Enn. / Muutettu TA
Verotulot yhteensä	1 192,3	630,0	636,0	673,0	37,0
Kunnallisvero	953,9	441,5	447,5	467,0	19,5
Yhteisövero	138,8	90,0	90,0	100,0	10,0
Kiinteistövero	99,6	98,5	98,5	106,0	7,5
Valtionosuudet yhteensä	373,9	61,9	55,8	56,2	0,3
Peruspalvelut	179,5	-47,1	-58,8	-58,8	0,0
Muut opetus ja kulttuuri	78,4	74,0	78,3	78,6	0,3
Veromenetysten kompensatio	115,9	35,0	36,3	36,3	0,0
Verorahoitus yhteensä	1 566,2	691,9	691,8	729,2	37,3

Verorahoitus

Verotulot

- Verotuloja arvioidaan tilitettävän 673 miljoonaa euroa, mikä on 37 miljoonaa euroa muutettua talousarviota enemmän.
- Kunnallisverotuloarvio ylittää budjetin 19,5 miljoonalla eurolla ja yhteisöveroarvio 10 miljoonalla eurolla. Arviot tarkentuvat loppuvuotta kohden, kun vuoden 2022 valmistuvasta verotuksesta aletaan saamaan Verohallinnolta ennakkotietoja.
- Kiinteistöveroja arvioidaan saatavan 106 miljoonaa euroa, mikä on 7,5 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Kasvu johtuu erityisesti siitä, että rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Syy korotukseen löytyy rakennuskustannusten kallistumisesta.

Valtionosuudet

- Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän valtionosuuspäätösten mukaisesti nettomääräisesti noin 56 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Milj. euroa	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP 2023 Enn	TP Enn / Muutettu TA	TP Enn 23/ TP 22
Aineettomat hyödykkeet					
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-4,0	-10,1	-9,6	0,5	-5,6
Muut pitkävaikutteiset menot	-0,8	-1,1	-1,1	0,0	-0,3
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	-16,2	-21,9	-21,9	0,0	-5,6
Rakennukset	-31,2	-123,6	-101,3	22,3	-70,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-25,0	-89,6	-93,2	-3,6	-68,2
Koneet ja kalusto	-6,9	-15,9	-15,8	0,1	-8,9
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Keskeneräiset hankinnat	-153,6	0,0	0,0	0,0	153,6
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	-0,7	-4,8	-4,8	0,0	-4,1
Investoinnit yhteensä	-238,6	-267,1	-247,8	19,4	-9,2
Rahoitusosuudet	5,9	4,6	3,7	-0,9	-2,2
Nettoinvestoinnit yhteensä	-232,6	-262,5	-244,1	18,5	-11,4
Pysyvien vastaavien luovutustulot	16,9	29,9	34,6	4,7	17,7

Huom. Sisältää kaupungin sisäiset erät

Investoinnit

- Vuoden 2023 nettoinvestointien toteumaksi ennustetaan 244,1 miljoonaa euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 18,5 miljoonalla eurolla.
- Merkittävimmät poikkeamat ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeiden alitus ja yhdyskuntalautakunnan investointien ylitys.
- Pysyvien vastaavien myyntitulojen ennuste on 34,6 miljoonaa euroa, mikä ylittää muutetun talousarvion 4,7 miljoonalla eurolla.

Poikkeamat talousarvioon, investoinnit

Nettoinvestoinnit, miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2023	Tilinpäätös- ennuste 2023	Ero
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-17,7	-17,7	0,0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-3,6	-3,2	0,4
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-143,2	-120,9	22,3
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-59,0	-63,5	-4,5
Joukkoliikennelautakunta	-0,5	-0,5	0,0
Konsernihallinto			
Konsernihallinto, muut	-0,1	-0,1	0,0
Yhteiset erät	-4,4	-4,4	0,0
ICT-kehittäminen*	-9,4	-8,9	0,6
Liikelaitokset			
Tampereen Vesi Liikelaitos	-24,5	-24,5	0,0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0,0	-0,3	-0,3
Yhteensä	-262,5	-244,1	18,5

* sitovuustaso bruttoinvestoinnit + käyttötalous

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 1/2

Asunto- ja kiinteistölautakunta (investointien muutetun talousarvion alitus 22,3 milj. euroa)

- Talonrakennushankkeiden suurimmat poikkeamat (yhteensä +21,4 milj. euroa): Tammelan stadionin uudisrakennus, Tampereen lyseon lukion perusparannus, Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennus, Kaupin pesäpallostadionin oheistilat, Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus, Eteläpuiston päiväkodin ja koulun ja PMO salin uudisrakennus, Tasanteen päiväkodin uudisrakennus, Härmälän koulun ja kirjaston perusparannus

Yhdyskuntalautakunta (nettoinvestointien muutetun talousarvion ylitys 4,5 milj. euroa)

- Rakentamishankkeissa ylityksiä (mm. Näsisaaressa siltojen paalulaatat, ratikan indeksikorjaukset, kilpailutettujen urakoiden hintojen nousu, Hervannan pohjoisakselin siltatyöt) ja kohteiden toteutuksen aloituksia siirtyä myöhemmäksi (mm. Tohlopin ja Tesoman taimiston kaava-alueet)
- Investointien rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 0,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä (Rongankadun kevyen liikenteen väylään ei saada valtionosuutta)

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 2/2

Pysyvien vastaavien luovutustulot (ylitys verrattuna muutettuun talousarvioon 4,7 milj. euroa)

- Asunto- ja kiinteistölautakunnan luovutustulojen ennuste on 34,6 miljoonaa euroa (+5,2 milj. euroa). Merkittävimpinä kohteina ovat toteutuneet Metsolle myyty Lahdesjärven yritystontti ja Frenckellin kiinteistö sekä tilinpäätösennusteessa toteutumattomat Kalevan Iskun alueen asuntotontit ja Hämeenkatu 36 as. oy tontin osto.
- Konsernihallinnon luovutustulojen tilinpäätösennusteeseen on päivitetty 0,5 miljoonan euron Finnparkin sijoitetun vapaan pääoman palautuksesta luopuminen (Kaupunginhallituksen konsernijaosto 18.4.2023 § 31).

Rahoituslaskelma

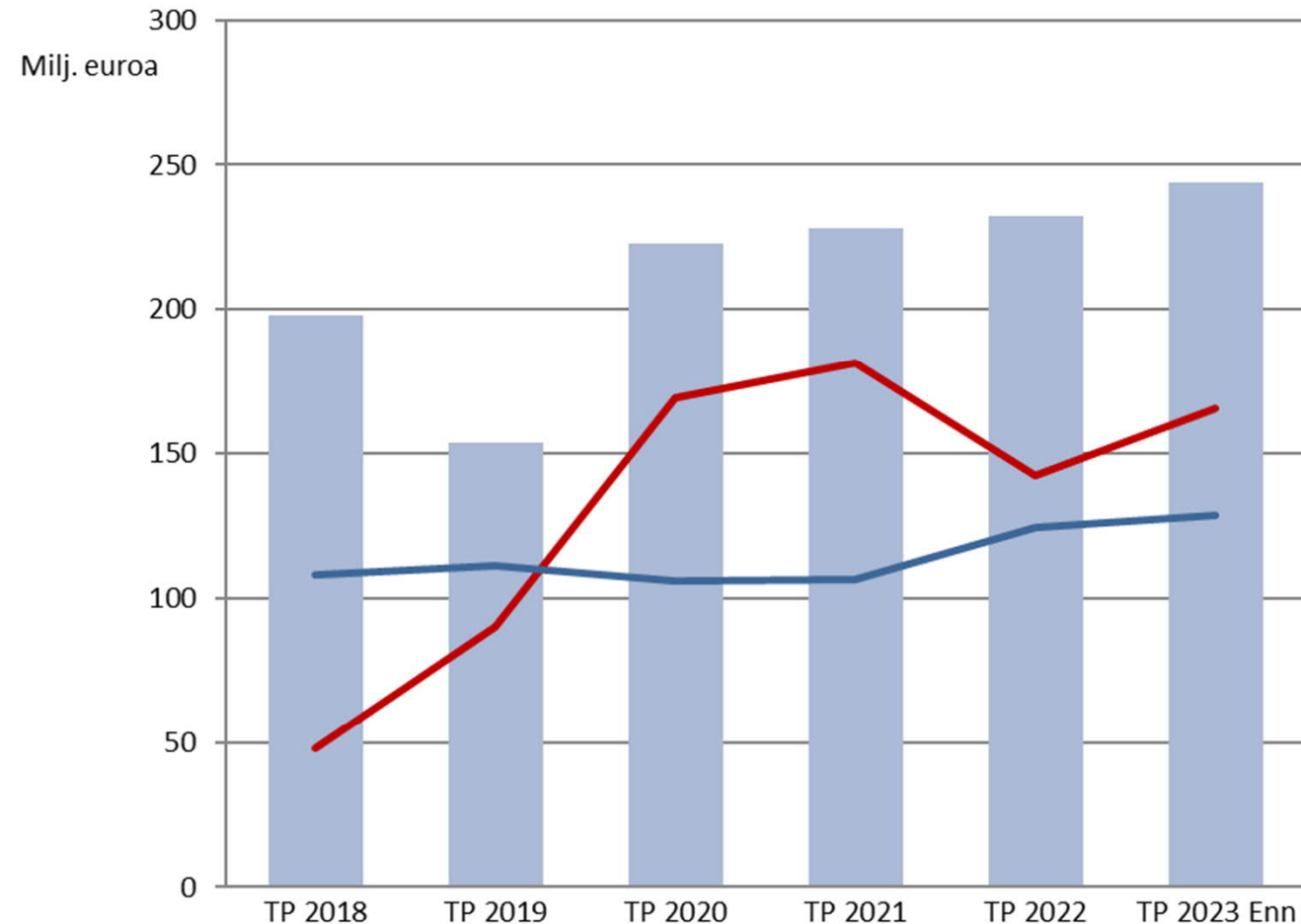
Milj. euroa	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23	TP Enn 23 / TP 22
Toiminnan rahavirta	127,7	111,0	144,9	33,9	17,2
Investointien rahavirta	-215,8	-232,6	-209,5	23,1	6,3
Investointimenot	-238,4	-267,1	-247,8	19,4	-9,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,9	4,6	3,7	-0,9	-2,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16,8	29,9	34,6	4,7	17,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	-88,0	-121,6	-64,5	57,1	23,5
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-1,5	0,1	0,1	0,0	1,6
Lainakannan muutokset	34,9	0,0	0,0	0,0	-34,9
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	15,7	0,0	0,0	0,0	-15,7
Rahoituksen rahavirta	49,0	0,1	0,0	0,0	-49,0
Rahavarojen muutos	-39,0	-121,5	-64,5	57,1	-25,5
Rahavarat tilikauden lopussa	241,4	-	176,9	-	-64,5
Rahavarat tilikauden alussa	280,4	-	241,4	-	-39,0

Investointien tulorahoitus-%
67,9 %
(Tilinpäätösennuste 2023)

Toiminnan ja investointien
rahavirta 5 vuotta
-244,9 milj. euroa
(Tilinpäätösennuste 2023)

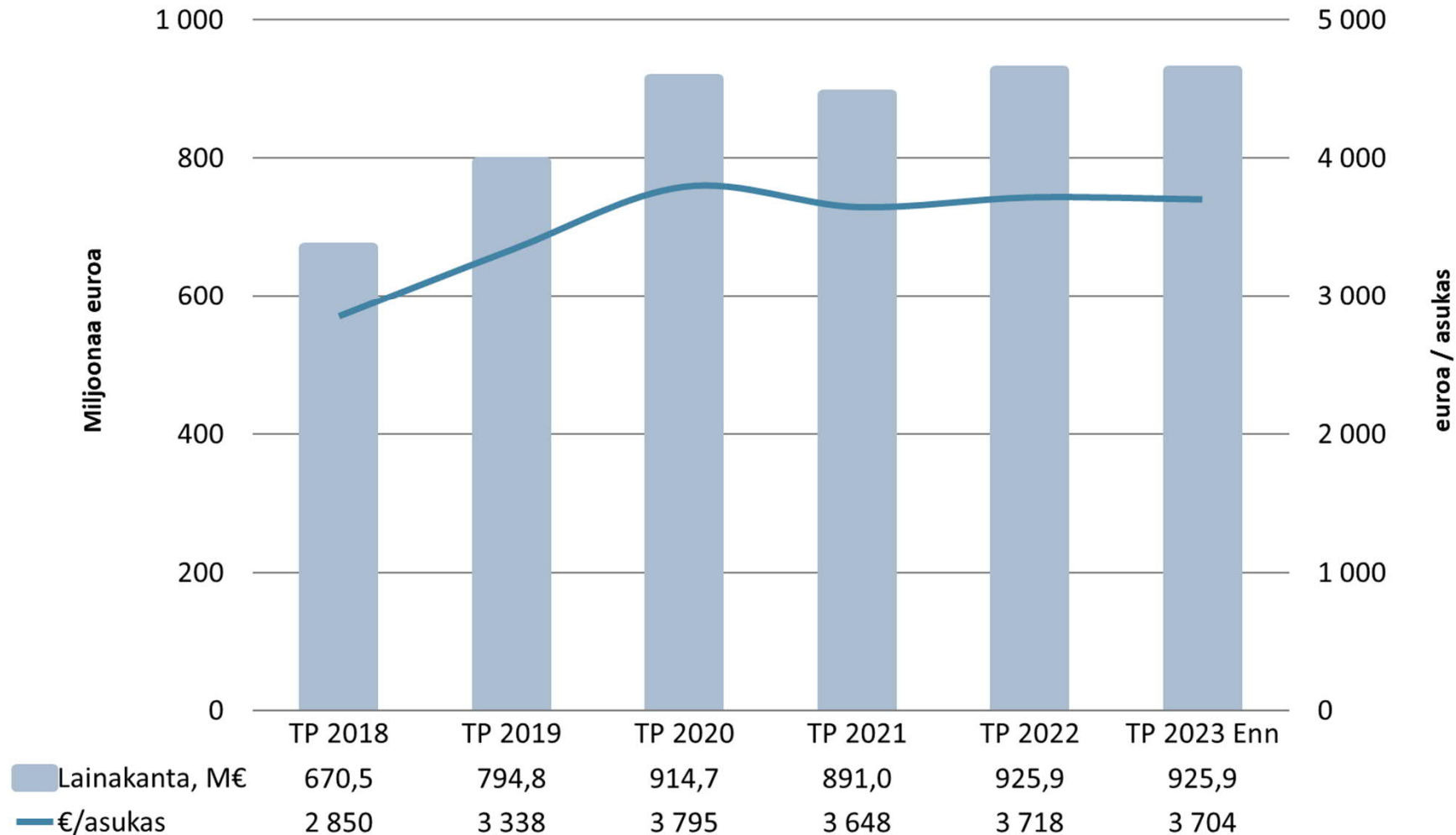
Kassan riittävyys
50 päivää
(Tilinpäätösennuste 2023)

Nettoinvestoinnit, vuosikate ja poistot

Nettoinvestoinnit, milj. €	198	154	223	228	233	244
Vuosikate, milj. €	48	90	169	181	142	166
Poistot, milj. €	108	112	106	107	124	129

Lainamäärän kehitys

Tunnuslukuja

	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintakate, milj. €	-1 442,5	-592,1	-587,1	-587,4	855,1	-0,3
Nettomenojen kasvu, %	2,7	-59,0	-59,3	-59,3	-62,0	0,0
Vuosikate, milj. €	142,3	126,9	131,9	165,7	23,5	33,8
Vuosikate/Poistot, %	114,3	100,0	102,4	128,6	14,3	26,2
Tulos, milj. €	17,8	0,0	3,1	36,9	19,1	33,8
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta	-321,9	-266,6	-301,9	-244,9	77,0	57,1
Investoinnit (netto), milj. €	-232,5	-222,2	-262,5	-244,1	-11,5	18,5
Investointien tulorahoitus, %	61,2	57,1	50,3	67,9	6,7	17,6
Lainat, milj. €	925,9	932,0	932,0	925,9	0,0	-6,1
Lainat, €/asukas	3 718	3 728	3 728	3 704	-15	-25
Verorahoituksen kasvu,%	5,9	-55,8	-55,8	-53,4	-59,3	2,4
Asukasmäärä	249 009	250 000	250 000	250 000	991	0

Konserniennuste

Miljoonaa euroa	TP 2022	TP 2023 Enn	TP Enn 23 / TP 22
Toimintatuotot	1 443,9	1 028,1	-415,8
Toimintakulut	-2 593,9	-1 449,2	1 144,6
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tapp)	7,8	3,9	-3,9
Toimintakate	-1 142,2	-417,3	724,9
Verotulot	1 192,3	673,0	-519,3
Valtionosuudet	373,9	56,2	-317,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-36,9	-43,4	-6,5
Vuosikate	387,0	268,5	-118,6
Poistot ja arvonalentumiset	-272,9	-216,4	56,5
Tilikauden tulos	114,2	52,1	-62,0
Tilinpäätössiirrot	0,6	0,5	-0,1
Tilikauden verot	-23,8	-4,4	19,3
Laskennalliset verot	-2,4	-4,7	-2,3
Vähemmistöosuudet	0,4	1,0	0,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	89,0	44,5	-44,5

Keskeiset nostot konserniennusteesta

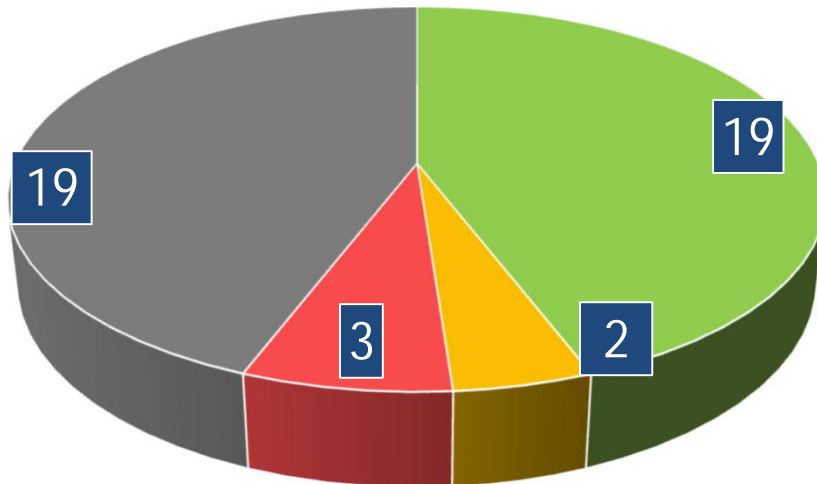
- Konsernin tuloslaskelman vertailukelpoisuuteen vaikuttaa keskeisesti sote-uudistuksen aiheuttamat muutokset kaupungin toimintaan sekä PSHP:n poistuminen konsernista.
- Konsernin tulosenuste on 52,1 miljoonaa euroa, mikä on 62,0 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän
 - Tampereen Palvelukiinteistöjen vuoden 2022 kertaluonteisen 40 miljoonan euron myyntivoiton poistuminen ja erityisesti Tampereen Sähkölaitoksen tulosenusteen heikkeneminen
- Toimintakatteen ennustetaan parantuvan 724,9 miljoonaa euroa vertailuvuodesta toimintakulujen vähentymisen seurauksena.
- Vuosikatteen ennuste on 118,6 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi, mikä johtuu pääosin kaupungin verorahoituksen vähenemisestä sote-uudistuksen seurauksena. Vuosikatteen ennustetaan kattavan poistot 124 prosenttisesti.
- Investointiennuste on 519,6 miljoonaa euroa, mikä on 30,6 miljoonaa euroa (5,6 %) vähemmän kuin vertailuvuonna
- Lainakantaennuste on 2 087,1 miljoonaa euroa, mikä on 187,6 miljoonaa euroa (8,2 %) vähemmän kuin vertailuvuonna

Talousarvion 2023 toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Toteumatiedot tammi-huhtikuulta 2023

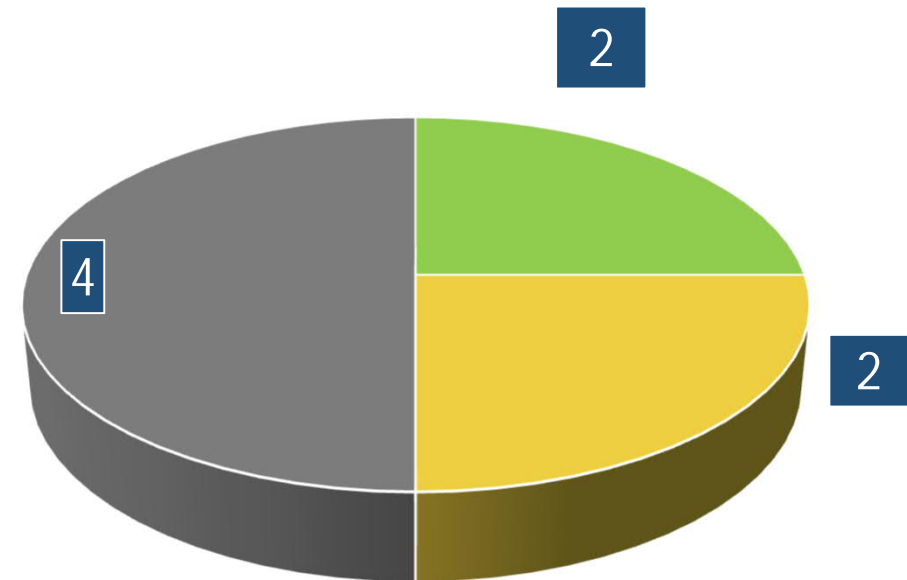
Toiminnan tavoitteiden toteutuminen 2023

KAUPUNKITASOISET SEKÄ LAUTAKUNNILLE
ASETETUT TAVOITTEET

- Tavoitteen arvioidaan toteutuvan
- Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain
- Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta
- Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida

LIIKELAITOKSILLE ASETETUT TAVOITTEET

- Tavoitteen arvioidaan toteutuvan
- Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain
- Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida

Keskeiset onnistumiset 1/2

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden lopun tilanteessa	
Asuinalueiden kehittämistyön organisointi on tehty ja toiminta käynnistetty	Kaupunkitasoinen kaupunginosakehittämisen työryhmä organisoidaan ja sen työskentely käynnistetään syksyllä 2023. Kaukajärvi-Annalan kaupunginosaohjelma on käynnistetty vuoden 2023 alussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea saa Tampereella keskimäärin vähintään 3000 henkilöä kuukaudessa	Kela maksoi tammi-huhtikuussa 2023 työmarkkinatukea aktiivitoimenpiteen ajalta keskimäärin 4062 asiakkaalle. Työllisyyskokeilun aktivointiaste on laskenut 0,2 prosenttiyksikköä vuoden takaiseen ollen huhtikuun lopussa 41,2 %. Aktivointiaste on korkea suhteessa muihin suuriin kaupunkiin. Työllisyyskokeilun työttömien asiakkaiden määrä on noussut 638 asiakkaalla huhtikuusta 2022. Työmarkkinatukea työttömyyden takia saavien määrä on laskenut Tampereella 9,7 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 150 pientalon rakentaminen	Hyväksytyn asemakaavoitusohjelman mukaisesti Tampereelle kaavoitetaan 2023-2027 750 omakotitonttia, jotka keskittyvät Ojalan ja Nurmi-Sorilan alueille. Asemakaavat on ohjelmoitu valmistuvaksi 2024-2027. Vuoden 2023 aikana kaavoitetaan yksittäisiä pientalotontteja isompia tontteja jakamalla. Kaavavarannossa on luovutettavia omakotitontteja n. 190 kpl mm. Västringinmäen ja Hervantajärven alueilta. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	Kaupungin hyvinvointikyselyn mukaan aikaisempaa hieman useampi kokee voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen (2021 28,1 % / 2023 33,2 %, muutos 5,1 %-yksikköä). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	

Keskeiset onnistumiset 2/2

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden lopun tilanteessa	
Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki (Opiskelukaupungit, imago ja suositteluhaluus 2023 Tampere, Taloustutkimus Oy 24.4.2023) Tavoite toteutui.	
Liikkuminen kestäväillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kestävän liikenteen kehitysindexi on 1.5.2023 tilanteessa 10,8 % plussalla vuoteen 2022 verrattuna. Jos loppuvuoden aikana liikutaan yhtä paljon kuin vuonna 2022 niin tämä tarkoittaa koko vuoden tarkastelujaksolla 2,7 % kasvua kestäväillä liikkumismuodolla tehtyihin matkoihin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit on määritetty ja seuranta käynnistetty	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit ovat pääosin määritetty ja monimuotoisuuden perustilaseuranta aloitetaan kesällä 2023. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Keskustan saavutettavuuden parantamiseen tähtäävä liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu	Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen käynnistyi tammikuussa 2023. Suunnitelmassa on edetty vision ja tavoitteiden laatimiseen sekä eri kulkumuotojen liikenneverkkojen suunnitteluun. Työ on edennyt aikataulun mukaisesti ja suunnitelmaluonnoksen ennustetaan valmistuvan vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Yritystapahtumien ja kongressien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Vuonna 2022 Tampereella on ollut yhteensä 40 kongressia ja yritystapahtumaa. Määrän odotetaan ylittyvän tänä vuonna. Lisäksi vuonna 2022 Visit Tampereen toimesta Tampereelle saatu varmistettua 11 kongressi- ja yritystapahtumaa tuleville vuosille. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	
Hankintatoiminta on uudelleen organisoitu ja hankintapalvelu on käynnistynyt	Konsernihallinnon hallintoyksikön hankintapalvelujen organisointi on edennyt kevään 2023 aikana ja hankintojen kategoriajohtamismallin käyttöönotto etenee suunnitelman mukaisesti. Toiminnan tueksi hankitun "hankintojen hallinta- ja kilpailutusjärjestelmän" käyttöönotto on edennyt aikataulusta jäljessä, mutta se ei estä toiminnan käynnistämistä kesään mennessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	

Keskeiset poikkeamat

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden lopun tilanteessa	
Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna	<p>Negatiivisen syyn vuoksi eronneita oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomia vailla ammatillista tutkintoa olevia opiskelijoita oli 266 ajalla 1-4/2023 ja samalla ajanjaksolla vuonna 2022 eronneita oli 214. Tietoa opiskelijoiden pohjakoulutuksesta ei ole kattavasti tallennettu Tredun järjestelmään ja raportoiduissa eronneissa on mukana kaikki sellaisetkin opiskelijat, joiden pohjakoulutuksesta ei ole tietoa.</p> <p>Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.</p>	
Hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu ja yhdyspintojen toimivuus varmistettu	<p>Hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu virka-avulla ja tiiviillä yhteistyöllä esimerkiksi henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon toimesta. Yhteinen tekeminen yhdyspinnoilla -projekti koordinoi osana Siirtoja-projektia yhdyspintojen valmistelua ja toimivuuden varmistamista. Projektille asetetut tavoitteet toteutuivat pääasiassa suunnitellusti. Projektissa luotiin pysyviä hyvinvointialueyhteistyön toimintamalleja ja rakenteita. Yhdyspintoimintojen tunnistetuista toimintaohjeista ja sopimuksista 65 % oli valmiita maaliskuun loppuun mennessä, 27 % valmisteltiin parhaillaan ja 9 % oli aloittamatta.</p> <p>Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.</p>	
Laajan työttömyysasteen kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	<p>Nuorten laaja työttömyysaste pysyi Tampereella ennallaan vuoden takaiseen verrattuna. Viidessä muussa suuressa kaupungissa nuorten laaja työttömyysaste nousi keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste kasvoi vuoden takaiseen verrattuna Tampereella 2,0 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen kasvua selittää osittain tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten työnhakija-asiakkaiden tulo Suomeen ja lisääntynyt määrä TE-palveluissa. Lisäksi Tampereelle muuttavien vieraskielisten määrät ovat olleet edelliseen vuoteen verrattuna kasvussa, mikä selittää myös kotoutumisaikaisten, työllistymistä edistävissä palveluissa olevien ulkomaalaisten määrän kasvua. Muissa kuutoskaupungeissa ulkomaalaisten laaja työttömyysaste kasvoi keskimäärin 0,4 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste on pääkaupunkiseudulla selvästi matalampi kuin muissa kuutoskaupungeissa.</p> <p>Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.</p>	
Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen asuntotuotantotavoite 716 asuntoa toteutuu	<p>Huhtikuun 2023 loppuun mennessä on valmistunut 126 MAL4-sopimuksen mukaista kohtuuhintaista asuntoa. Käynnissä olevien hankkeiden perusteella arvioidaan, että vuoden loppuun mennessä valmistuu 534 kohtuuhintaista asuntoa.</p> <p>Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.</p>	